

Tarifit

L. van der Zijden Holstvoogd en E. de Ruiter

1. Taalbeschrijving

Het Tarifit staat ook bekend onder de namen: Riffijns, Rif Berber, Noord-Berber en Tamazight. Het Tarifit wordt in ieder geval gesproken door 1,5-2 miljoen Marokkanen (ethnologue.com), maar er zijn ook bronnen die melding maken van veel meer sprekers.

Het Tarifit is een van de Berbertalen en hoort tot de Afro-Aziatische taalfamilie, net als de Semitische talen. In Marokko is Tarifit een minderheidstaal die pas sinds 2011 een officiële status heeft. De meerderheid van de mensen in Marokko spreekt Marokkaans-Arabisch. Daarnaast wordt in Marokko ook nog Frans gesproken. Veel Marokkanen spreken meerdere talen. In het Tarifit vind je leenwoorden uit het Arabisch, Frans en Italiaans.

In het Tarifit zijn 3 dialecten. De dialecten kennen zowel fonologische als lexicale variaties (E-Rramdani, 2003).

Vanwege de vele verschillen in fonologie en lexicon, zijn we er niet in geslaagd genoeg woorden te vinden die door alle geraadpleegde moedertaalsprekers hetzelfde benoemd werden. Daarom bevat de Tarifitversie van Speakaboo maar 27 woorden en komen niet alle consonanten in alle posities voor in de test.

Tabel 1

Consonantsysteem van het Tarifit

	Coronaal					Dorsaal				
	Bilabiaal	Labiodentiaal	Dentaal	Alveolair	Postalveolair	Palataal	Velair	Uvulair	Faryngaal	Glottaal
plosieven	p ₁	b		t	d		k	g	q	ʔ
emfatisch				t ^ɕ	d ^ɕ					
nasalen	m			n		(ŋ)	(ŋ)			
tap flap				r						
fricatieven	β	f	θ	ð	s	z	ʃ	ʒ	x	χ
emfatisch				s ^ɕ	z ^ɕ					
liquida				l						
half	w	u				j				
klinkers										

Zwart: consonanten komen ook in het Nederlands voor Groen: alleen Tarifit

¹ waarschijnlijk alleen in leenwoorden zoals /æpulis/

In het Tarifit kunnen ook de consonanten verlengd worden. Dit wordt in IPA aangegeven door een /:/ achter de consonant. Het verlengen van de consonant is betekenisonderscheidend.

2. Fonologische ontwikkeling

Volgens Mourigh en Kossmann (ter perse) zijn de volgende klanken relatief zeldzaam:

/b/, /d/, /d^ɕ/, /t/, /g/ en /k/

Dit is in uitzondering van enkele contexten:

- wanneer er sprake is van verdubbelen, zoals in /jæddaa/ 'hij leeft';
- wanneer de klank volgt op een nasaal, zoals in /θandint/ 'stad';
- alleen voor de /t/ geldt: wanneer de klank in een woordfinaal cluster voorkomt, zoals in /θafunast/ 'koe'.

Ervan uitgaande dat complexe en/of zeldzame klanken later verworven worden dan veel voorkomende (en articulatorisch eenvoudiger) klanken, is hier aangenomen dat bovengenoemde klanken in een later stadium van de fonologische ontwikkeling verworven worden.

Daarnaast omschrijven Mourigh en Kossmann (nog niet gepubliceerd) de emphatische klanken als invloedrijke klanken: wanneer een woord een emphatische klank bevat, dan worden alle andere klanken van dat woord ook emphatisch uitgesproken. Omdat de emphatische consonanten articulatorisch complex zijn, wordt ook van deze klanken aangenomen dat ze in een later stadium van de fonologische ontwikkeling verworven worden.

Van de emphatische klanken in het Tarifit zijn alleen de /d^ɕ/, /z^ɕ/ en /r^ɕ/ veel voorkomend woorden met een Berberse oorsprong. Dit zou kunnen betekenen dat deze klanken eerder verworven worden dan de overige emphatische klanken.

3. Veel voorkomende fonologische processen

Geen gegevens. .

4. Toegestane lexicale variaties

Geen gegevens.

5. Prestaties van zich normaal ontwikkelende Marokkaanse Peuters in Nederland

Geen gegevens

6. Bronnen

Literatuur

- Campbell, G.L. (1995/2011). *Concise compendium of the world's languages*. London: Routledge.
- Chtatou, M. (1982). *Aspects of the phonology of a Berber dialect of the Rif*. London: University of London/SOAS Ph.D. dissertation.
- Kossmann, M.G. (2013). The Arabic influence on Northern Berber. *Studies in Semitic Languages and Linguistics*, 67. Leiden, Boston: Brill.
- Laghzaoui, M. (2011). *Emergent academic language at home and at school: A longitudinal study of 3- to 6-year-old Moroccan Berber children in the Netherlands*. Oisterwijk: Boxpress.
- McClelland, C. (2008). *A Phonology of Tarifit Berber*. München: Lincom.
- Tabaouni (2009). *Spontane taalanalyse als alternatief voor een klassieke taalttest? Onderzoek bij succesief tweetalige (Berbers-Nederlands) kleuter*. Bachelorscriptie logopedie en audiologie. Antwerpen: Lessius Hogeschool.
- Yahya, E. (2003). *Acquiring Tarifit-Berber by children in the Netherlands and Morocco* (No. 3). Aksant Academic Pub.

Andere bronnen

Dr P.H.F. Bos, universitair docent Vrije Universiteit Amsterdam, Expertise: Nederlands als tweede taal; Tweektaligheid; Taalverwerving; Marokkaans-Arabisch

Dr Abderrahman El Aissati, Universitair docent, Tilburg School of Humanities, Department of Culture Studies

Dr. M.G. Kossmann, universitair docent Universiteit Leiden, expertise: Berbertalen